

КАТЕГОРІЯ ПОВСЯКДЕННОСТІ В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ІСТОРІЇ: КОНТЕНТ І ДИДАКТИКА

Викладач: доктор історичних наук, професор Лях Сергій Романович
Кафедра: давньої і нової історії України та методики навчання історії
(5-й корпус ЗНУ, ауд. 319, тел. 061-228-76-32)
E-mail: s_lyakh@ukr.net
Інші засоби зв'язку: Moodle

Освітньо-наукова програма, рівень вищої освіти:		Середня освіта (Історія) Магістр					
Статус дисципліни:		Дисципліна вільного вибору студентів					
Кредити ECTS	3	Навч. рік:	2023-2024	Рік навчання	2	Тижні	11
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів	4	Лекційні заняття – 12 Практичні заняття – 10 Самостійна робота – 68			
Вид контролю:		Залік					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15243				
Консультації:		Середа, 12-55 – 14-30 Через платформу Zoom ID 7371515666, код доступу: 555					

ОПИС КУРСУ

Курс має на меті презентувати ідеї та дослідницьку методику таких сучасних напрямів історичної науки, як історична антропологія, історія повсякденності та мікроісторія, та запропонувати технології впровадження в шкільний курс історії сучасних досягнень науковців у дослідженні історії повсякденності.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможе **набути таких компетентностей:**

ЗКЗ. Здатність управляти робочими (організаційно-технічними) та навчально-виховними (освітніми) процесами в якості вчителя із застосуванням стратегічних підходів в умовах підвищеної складності, непередбачуваності та неповної інформації тощо (організаційна компетентність).

СК1. Здатність застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки світового рівня у сфері професійної діяльності вчителя історії (предметно-методична компетентність).

СКЗ. Спроможність ідентифікувати освітні проблеми та проводити дослідження з метою їх вирішення, впроваджуючи інноваційні рішення в сфері теорії та методики навчання історії з метою розвитку нових знань та процедур (інноваційна компетентність).

У разі успішного завершення курсу студент **зможе набути результатів навчання:**

ПРНЗ. Розроблювати плани-конспекти уроків історії та громадянства на засадах компетентнісного та особисто орієнтованого підходів, сценарії навчальних та позанавчальних заходів із високим ступенем гнучкості, з урахуванням різноманітних

варіантів розгортання подій, реалізовувати розроблені проекти у гнучкий та креативний спосіб з урахуванням невизначеності багатьох параметрів та із дотриманням принципів нейропедагогіки, а також інноваційних підходів до історичної освіти.

ПРН11. Знати новітню історію, актуальні проблеми новітньої історії та методики навчання історії в профільній школі, користуватись вітчизняними і зарубіжними джерелами наукової інформації, критично їх осмислювати та інтегрувати в процес навчання історії в профільній школі.

ПРН13. Розробляти методичні прийоми навчання новітньої історії в профільній школі, складати сценарії мотиваційних етапів навчальних занять, складати плани-конспекти уроків, розробляти засоби педагогічної діагностики освітнього процесу, спираючись на концепції активного навчання і проблемного навчання.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації або матеріали лекцій, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання тестів, самостійних робіт, рекомендована література розміщена на платформі Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15243>

Як відбуватиметься навчання?

Кожного першого тижня студенти матимуть **лекцію** і кожного другого тижня – **семінарське заняття**.

В ході лекцій викладач постійно апелює до досвіду «практикуючих істориків». Студенти повинні бути готовими зі свого боку наводити приклади розв'язання тих чи інших дидактичних ситуацій з власного досвіду педагогічної практики, написання курсової чи магістерської роботи.

Семінарські заняття націлені на обмірковування практичних завдань вчителя історії і присвячуються головним чином опрацюванню методичних засобів впровадження сюжетів історії повсякденності в загальний дизайн шкільного курсу історії.

Студенти-магістранти виконують командний проект і індивідуальну творчу роботу, а також готують і захищають дві індивідуальні презентації. Презентація передбачає методику застосування пізнавального потенціалу історії повсякденності в обраному розділі шкільного курсу.

Максимальна оцінка, яку студент може заробити протягом семестру, включаючи й екзамен, дорівнює **100 балам**, що деталізовано у наступній схемі:

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1	Вид теоретичного завдання: написання есе	Тиждень 2	5%
	Вид практичного завдання Робота в команді: імітаційний круглий стіл на тему «Історія повсякденності: новаторство і імітації»	Тиждень 3	10%
Змістовий модуль 2	Вид теоретичного завдання: анотування літератури	Тиждень 4	5%

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Силабус навчальної дисципліни

	<i>Вид практичного завдання:</i> написання індивідуальної творчої роботи	Тиждень 5	10%
	<i>Вид теоретичного завдання:</i> анотування літератури	Тиждень 6	5%
<i>Змістовий модуль 3</i>	<i>Вид практичного завдання:</i> виготовлення та захист презентації	Тиждень 8	10%
<i>Змістовий модуль 4</i>	<i>Вид теоретичного завдання:</i> анотування літератури	Тиждень 9	5%
	<i>Вид практичного завдання:</i> виготовлення та захист презентації	Тиждень 10	10%
Підсумковий контроль (max 40%)			
<i>Підсумкове теоретичне завдання (екзаменаційний тест)</i>			20%
<i>Підсумкове практичне завдання (есе)</i>			20%
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема змістового модуля	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1			
Тиждень 1 Лекція 1	Теоретичні засади історії повсякденності	Есе «Історія повсякденності: новаторство і імітації»	5
Тиждень 2 Семінар 1		Робота в команді: імітаційний круглий стіл на тему «Пізнавальний потенціал історії повсякденності»	10
Змістовий модуль 2			

Тиждень 3 Лекція 2	Людський вимір історії	Анотування літератури	5
Тиждень 4 Лекція 3		Написання індивідуальної творчої роботи	10
Змістовий модуль 3			
Тиждень 5 Лекція 4	Контент історії повсякденності в шкільному курсі всесвітньої історії	Анотування літератури	5
Тиждень 6 Семинар 2		Виготовлення та захист презентації	10
Тиждень 7 Семинар 3			
Змістовий модуль 4			
Тиждень 8 Лекція 5	Контент історії повсякденності в шкільному курсі історії України	Анотування літератури	5
Тиждень 9 Семинар 4		Виготовлення та захист презентації	10
Тиждень 10 Лекція 6			
Тиждень 11 Семинар 5			
Підсумковий контроль		Залік	40

9. Рекомендована література

- Гірц К. Інтерпретація культур : вибрані есе / пер. з англ. Н. Комарова. Київ: Дух і Літера, 2001. 542 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Grushevaya/0038887.pdf>
- Копилов С., Паур І. Повсякденність населення Середнього Подністров'я на початку ХХ ст. (за документальними поштовими листівками). *Український історичний журнал*. 2022. №1. С.31–47.
- Каганов Ю.О. Конструювання «радянської людини» (1953–1991): українська версія. Запоріжжя: Інтер-М, 2019. 432 с.: URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/disertatsii/disertatsii2019/0044304.pdf>
- Лях С.Р. «Людський вимір» історії: український проект. *Zaporizhzhia Historical Review*. Запоріжжя, 2021. Вип. 4 (56). С. 9–18.
- Лях С.Р. Сучасні технології історичного дослідження: канони і імпрровізації. *Zaporizhzhia Historical Review*. Запоріжжя, 2021. Вип. 5 (57). С. 9–20.
- Лях С. Р. Методологія історії: класика і практика: навч. посіб. Запоріжжя: Гельветика, 2021. 130 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/metodychky/2021/10/0051591.pdf>
- Мороз П., Мороз І. Інтегрування історії повсякденності у шкільний курс історії: дослідницький аспект. *Проблеми сучасного підручника*. 2023. №30. С.86–100. URL: <https://ipvid.org.ua/index.php/psp/article/view/676>

8. Скульчик С. Повсякденний сталінізм: Київ та кияни після Великої війни. Київ: Laurus, 2018. 306 с.
9. Сокирко О. Кулінарна мандрівка в Гетьманщину: Секрети й таємниці староукраїнської кухні середини XVII – XVIII ст. Київ: Темпора, 2021. 272 с.
10. Стратегії та ритуали конфлікту: шляхетський соціум Волині зламу XVI і XVII ст. Джерела та інтерпретації / Упоряд. Н.П.Старченко. Київ: Інститут історії України, 2020. 615 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi73/0054202.pdf>
11. Українське суспільство в 1960–1980-х рр. Історичні нариси. Відп. ред. Віктор Даниленко. Київ: Інститут історії України НАН України, 2022. 959 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi68/0049946.pdf>

14. Інформаційні ресурси

1. Інститут історії України НАН України. URL: <http://history.org.ua>
2. Історична правда. URL: <http://www.istpravda.com.ua/>
3. historians.in.ua – український науковий історичний веб-портал. URL: <http://historians.in.ua>
4. Український інститут національної пам'яті: URL: <https://uinp.gov.ua>

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є *СЕЗН Moodle*. Важливі повідомлення загального характеру регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Необхідно регулярно перевіряти свою електронну пошту і сторінку дисципліни в *Moodle*. Якщо з технічних причин доступ до *Moodle* є неможливим або ваше питання потребує термінового розгляду, надішліть електронного листа на пошту викладача. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище, ім'я та курс.

Намагайтеся бути пунктуальними. Невчасно надіслана робота різко втрачає свою актуальність. Пропущене заняття – це втрачений шанс професійного розвитку.

Стиль поведінки

Магістр – це лідер і організатор. Магістрант повинен тренувати і демонструвати такі якості, як креативність, активність, ініціативність.

Академічна доброчесність

Справа не лише в засудженні крадіжок. Проблема є глибшою: плагіат – це ворог самостійного пошуку. А саме здатність самостійно продукувати ідеї і сюжети є головною і найціннішою рисою фахівця.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як *Wikipedia*, бази даних рефератів та письмових робіт (*Studopedia.org* та подібні) є ознакою непрофесійності.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2021-2022 н. р.

http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Здобувачі і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених *Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*: <https://tinyurl.com/уабуk4ad>. *Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти* (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/у6wzzlu3>.

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих здобувачами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/у9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання здобувачу права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/у9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування здобувачів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/уcдs57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/у8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/уcyfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/уdбqбp9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/у9r5dpwh>.

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції **Борисов Костянтин Борисович**, 1 корп., 29 каб., електронна адреса: uv@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. [\(061\) 228-75-50](tel:(061)228-75-50).

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни [\(061\)228-15-84](tel:(061)228-15-84), [\(099\)253-78-73](tel:(099)253-78-73) (щоденно з 9 до 21).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з особливими потребами та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з особливими потребами та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. *Наукова бібліотека:* <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота, неділя.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
[HTTPS://MOODLE.ZNU.EDU.UA](https://moodle.znu.edu.ua)

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>.